

samfunds trafikale struktur. Indsamling og bearbejdning af materiale om disse faktorer er da næsten det, vi behøver mest for at komme videre i debatten om landets fremtidige trafikale udseende.

Per Kongstad.

A. Rautavaara og S. E. Kock: Samarbejde og tillid. Nyt Nordisk Forlag 1961. 263 sider. Kr. 20,50 uindb.

Samarbejde og tillid, der har undertitlen »Grundbog for arbejdsledere«, er skrevet af undervisningsråd Antiro Rautavaara, der er rektor ved Institutet for Industriens Arbejdsledning i Helsingfors, og professor i virksomhedskøkonomi ved handelshøjskolen ved Åbo Akademi Sven E. Kock. Den danske udgave er blevet bearbejdet efter danske forhold af forstander, cand. jur. Knud Bruun-Rasmussen.

Bogen sigter i første række på arbejdsledere og personer, der vil uddanne sig til dette hverv. Den bygger dels på erfaringer, der er gjort af arbejdsledere direkte på arbejdspladserne og dels på de resultater, der er nået inden for teorien.

I kapitlet »Lederskab og autoritet« behandler forfatterne de tre vanskelige begreber: lederskab, lederegenskaber og autoritet. Derefter følger to kapitler, der hovedsagelig beskæftiger sig med arbejdsledelsens og virksomhedens organisation. Disse kapitler bringer ikke noget egentligt nyt, men må nærmest opfattes som introduktion til kapitlerne IV-X, der alle behandler personaleledelsens mål og midler. Forfatterne har anvendt den traditionelle opdeling af ledere i demokratiske ledere, bureaukratiske ledere etc., som grundlag for en systematik og beskrivelse, der giver impulser til en teoretiker og formentlig bedre kan accepteres af praktikere end den traditionelle systematik. Forfatterne betragter personaleledelsen ud fra fem synspunkter:

- administrativ personaleledelse
- ansporende personaleledelse
- irrettesættende personaleledelse

mæglende personaleledelse
vejledende personaleledelse.

Kapitel XI, »Hvordan arbejdslederen fremmer sine underordnedes tryghed og trivsel«, omhandler de påvirkninger, som arbejdslederen må regne med, at hans medarbejdere er udsat for fra hjem, naboer etc. I det følgende kapitel, »Arbejdslederens eget oplysningsprogram«, gør forfatterne en indsats for at få arbejdsledere til at udvikle sig selv.

Som afslutning på bogen er der tilføjet et kapitel med spørgsmål og situationer i direkte tilknytning til de foregående kapitler samt et kapitel om ekstern og intern arbejdslederuddannelse. De eneste indvendinger, der kan rejses mod denne fremragende bog, må rettes mod det sidste kapitel, der forekommer meget ufuldstændigt. Kapitlet kan give det indtryk, at de nævnte eksterne arbejdslederuddannelser er de eneste, og at der kun finder eksterne arbejdslederuddannelser sted inden for industri (i videre betydning).

Fl. Klöcker-Larsen.

Dale, Ernest & Lyndall F. Urwick: Staff in organization. McGraw Hill, New York 1960. 241 p., ill., shirt.

Forfatterne til denne bog vil være velkendte for de fleste læsere af organisationsteoretisk litteratur. Dale har været professor ved Cornell, men virker nu som konsulent for en række større firmaer. For American Management Association har han udarbejdet en udmærket specialrapport med titlen: Planning and Developing the Company Organization Structure, der er kommet i flere udgaver. Urwick, der ligeledes er leder af et konsulentfirma, har skrevet et utal af praktisk orienterede artikler og bøger om »industrial management«.

I den foreliggende bog gennemgår forfatterne baggrunden for anvendelse af stabfolk i en virksomhed. De analyserer de forskellige typer af stabpositioner i

samfunds trafikale struktur. Indsamling og bearbejdning af materiale om disse faktorer er da næsten det, vi behøver mest for at komme videre i debatten om landets fremtidige trafikale udseende.

Per Kongstad.

A. Rautavaara og S. E. Kock: Samarbejde og tillid. Nyt Nordisk Forlag 1961. 263 sider. Kr. 20,50 uindb.

Samarbejde og tillid, der har undertitlen »Grundbog for arbejdsledere«, er skrevet af undervisningsråd Antiro Rautavaara, der er rektor ved Institutet for Industriens Arbejdsledning i Helsingfors, og professor i virksomhedskøkonomi ved handelshøjskolen ved Åbo Akademi Sven E. Kock. Den danske udgave er blevet bearbejdet efter danske forhold af forstander, cand. jur. Knud Bruun-Rasmussen.

Bogen sigter i første række på arbejdsledere og personer, der vil uddanne sig til dette hverv. Den bygger dels på erfaringer, der er gjort af arbejdsledere direkte på arbejdspladserne og dels på de resultater, der er nået inden for teorien.

I kapitlet »Lederskab og autoritet« behandler forfatterne de tre vanskelige begreber: lederskab, lederegenskaber og autoritet. Derefter følger to kapitler, der hovedsagelig beskæftiger sig med arbejdsledelsens og virksomhedens organisation. Disse kapitler bringer ikke noget egentligt nyt, men må nærmest opfattes som introduktion til kapitlerne IV-X, der alle behandler personaleledelsens mål og midler. Forfatterne har anvendt den traditionelle opdeling af ledere i demokratiske ledere, bureaukratiske ledere etc., som grundlag for en systematik og beskrivelse, der giver impulser til en teoretiker og formentlig bedre kan accepteres af praktikere end den traditionelle systematik. Forfatterne betragter personaleledelsen ud fra fem synspunkter:

- administrativ personaleledelse
- ansporende personaleledelse
- irrettesættende personaleledelse

mæglende personaleledelse
vejledende personaleledelse.

Kapitel XI, »Hvordan arbejdslederen fremmer sine underordnedes tryghed og trivsel«, omhandler de påvirkninger, som arbejdslederen må regne med, at hans medarbejdere er udsat for fra hjem, naboer etc. I det følgende kapitel, »Arbejdslederens eget oplysningsprogram«, gør forfatterne en indsats for at få arbejdsledere til at udvikle sig selv.

Som afslutning på bogen er der tilføjet et kapitel med spørgsmål og situationer i direkte tilknytning til de foregående kapitler samt et kapitel om ekstern og intern arbejdslederuddannelse. De eneste indvendinger, der kan rejses mod denne fremragende bog, må rettes mod det sidste kapitel, der forekommer meget ufuldstændigt. Kapitlet kan give det indtryk, at de nævnte eksterne arbejdslederuddannelser er de eneste, og at der kun finder eksterne arbejdslederuddannelser sted inden for industri (i videre betydning).

Fl. Klöcker-Larsen.

Dale, Ernest & Lyndall F. Urwick: Staff in organization. McGraw Hill, New York 1960. 241 p., ill., shirt.

Forfatterne til denne bog vil være velkendte for de fleste læsere af organisationsteoretisk litteratur. Dale har været professor ved Cornell, men virker nu som konsulent for en række større firmaer. For American Management Association har han udarbejdet en udmærket specialrapport med titlen: Planning and Developing the Company Organization Structure, der er kommet i flere udgaver. Urwick, der ligeledes er leder af et konsulentfirma, har skrevet et utal af praktisk orienterede artikler og bøger om »industrial management«.

I den foreliggende bog gennemgår forfatterne baggrunden for anvendelse af stabfolk i en virksomhed. De analyserer de forskellige typer af stabpositioner i

en organisation og giver illustreret med konkrete eksempler en række forslag til en bedre udnyttelse af stabfolk til aflastning af den øverste ledelse.

Torben Agersnap.

Curt Kihlstedt: Sortiment inom detaljhandeln. Meddelande från FFI. Stockholm 1961. Sv. kr. 30.-

Afhandlingen er anden del af en analyse, hvis første del fremkom i 1961 under titlen »Sortiment inom varuhandeln«. Den første rapport var udelukkende deskriptiv, medens den nu fremlagte afhandling opstiller og afprøver en lang række hypoteser vedrørende sortimentsstrukturen inden for detailhandelen. Hovedformålet med afhandlingen har været at illustrere sortimentets sammensætning i detailhandelen, sortimentsvariationer og disses indflydelse på de enkelte virksomheders indtægter og omkostninger. Endvidere belyses motiverne der ligger bag valget af de konstaterede sortimentsændringer. Der bliver således tale om en afhandling med hovedvægten inden for adfærdsforskningen.

Da værket er fremlagt som en videnskabelig afhandling, falder det naturligt, at indholdet også omfatter diskussionen af forskellige analysemetoder og deres anvendelse ved sortimentsforskningen.

Som følge af afhandlingens explorative karakter har forfatteren opstillet ikke færre end 25 hypoteser, der alle har relation til sortimentsproblemet. Alle hypoteser afprøves partielt mod det omfattende materiale, der blev indsamlet til dette formål i Stor-Stockholm i perioden 1956-57.

Den anvendte fremgangsmåde med partielle analyser af enkeltfaktorer gør det vanskeligt for læseren at fordøje afhandlingen som en helhed. Derimod har de enkelte underafsnit omkring hovedhypoteserne stor interesse for den, der arbejder med sådanne problemer eller ønsker at arbejde videre på det foreliggende

grundlag, der er rigt på antydninger af yderligere forskningsfelter. Men man skal sikkert i en fremtidig forskning på dette felt bevæge sig bort fra det partielle angrebspunkt over mod en mere total betragtning, eventuelt i form af simulationer.

Erik Trolle-Schultz.

J. Johnston: Statistical Cost Analysis. Economic Handbook Series. McGraw Hill Book Company. New York 1960.

I denne bog redegør forfatteren for et forsøg på ad statistisk vej at teste omkostningsfunktionen. Den økonomiske teori opstiller hypoteser om omkostningernes afhængighed af f. eks. produktionens mængde og virksomhedens størrelse.

I bogens andet kapitel redegøres kortfattet, men alligevel ret udtømmende for de teoretiske hypoteser om omkostningernes variation, og kapitel 3 helliges de statistiske problemer ved en verifikation af teoriens hypoteser. Dette kapitel er ligeledes ret kortfattet, da bogens hovedformål er at bringe empiriske resultater og ikke at beskæftige sig med metodeproblemerne.

Bogens hovedafsnit er kapitel 4 og 5, hvor Johnston redegør for resultaterne af sine egne empiriske undersøgelser og andres tilsvarende undersøgelser.

Johnston's konklusion er, at der er en lineær sammenhæng mellem omkostningerne og produktionens størrelse. Dette resultat er baseret på sammenligninger mellem virksomheder indenfor samme industrier og tidssammenligninger i de enkelte virksomheder. De undersøgte virksomheder er eksempelvis elværker, transportselskaber, fødevarerfabriker og livsforsikringsselskaber.

Generel gyldighed kan ikke tillægges Johnston's resultater, men bogen er et interessant og godt bidrag til den afprøvning af økonomisk teoris arsenal af hypoteser, og dette er en meget væsentlig opgave for den økonomiske videnskab.

Helge Hammerich.